

Role of the bank in the state of emergency

Pham Thi Hong Nghia¹

Abstract

The state of emergency is a situation that is particularly dangerous or complicated due to a catastrophe, disease, or national defense. If the nation declares the state of emergency, it will adversely affect ordinary life and the development and business practices of companies and individuals within society. Therefore, mobilizing the strength of all resources and powers in society is vital to prevent, restrain and resolve the effects of a disaster, while at the same time maintaining stability, rapidly restoring, and improving the nation's economy. Among those powers mobilized to maintain that the country's economy is stable, restored, and developed, the most important position belongs to banks—the nation's economy's "capital transfer station." The role of banks in the emergency is reflected in every banking business activity, namely capital mobilization, credit extension and the provision of banking payment services to specific economic impact groups, banks, and clients of the bank.

The article will therefore concentrate on addressing the following: first, an overview of the state of emergency, the basis for assessing a bank's position in an emergency situation; second, the position of the banking industry in each particular business case, usually receiving deposits, credit extension and payment services via banks when the country is in an emergency situation. Thirdly, based on the study of the role of banks in the state of emergency, the article succeeds in making a number of recommendations to state agencies, banks and their customers so that banks can express their role in helping to stabilize and develop the nation's economy during and after the State of emergency declaration.

Keywords: *bank; the state of emergency*

1. The state of emergency and the basis for determining the role of the bank in the state of emergency

1.1. The state of emergency

The Cambridge Dictionary defines the State of emergency as follows: “*a temporary system of rules to deal with an extremely dangerous or difficult situation*” or: “*an extreme condition caused by severe weather or war in which a government allows itself special powers.*”² In the latter definition, the state of emergency is understood as a social state meanwhile the former definition is referred from a legal perspective, therefore the latter definition would be more reasonable for legal analysis.

---

¹ Lecturer, Law Department, People's Security Academy, Hanoi, Vietnam; 2. PhD Candidate, Law School, Vietnam National University, Hanoi, Vietnam; This paper is a part of the doctoral thesis titled [STATE MANAGEMENT IN BANKING SECTOR – QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC TRONG LĨNH VỰC NGÂN HÀNG] that PhD Candidate [PHAM THI HONG NGHIA] is working on at the School of Law, Vietnam National University, Hanoi

Email: hongnghiapt87@gmail.com

² See Cambridge Dictionary, <<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/state-of-emergency>>, access 04/2020

In Vietnam, the state of emergency is divided into two categories: (i) emergencies in the event of a major catastrophe, a dangerous epidemic, which is understood as the situation in which, in the world, one or more localities have significant natural or human disasters, hazardous epidemics spread on a wide scale, seriously threatening state and organizational assets, people's lives, health and property of the people or there is a situation that seriously threatens national security and social order and safety. Disasters or catastrophes are known as disturbances caused by nature, toxic epidemics occurring on a wide scale, or caused by humans or as a result of conflict, causing significant harm to individuals, property and the environment³. An epidemic is understood as the occurrence of an infectious disease in a number of persons exceeding the normal projected number of persons during a particular period and in a given area⁴. In case of the state of emergency, due to a major disaster or a dangerous epidemic, the National Assembly Standing Committee or the State President declares the state of emergency to apply special measures to promptly prevent, restrain and to overcome the consequences, quickly stabilize the situation⁵; (ii) A defense emergency is a state of society when there is a risk of direct invasion or an act of aggression or armed violence has occurred but not to the extent of declaration of a state of war.

The bank is a type of business with a special function as a "capital transfer station" for the economy because it performs all banking activities including receiving deposit, credit extension, and provision of payment services. Hence a bank's role in the state of emergency stems from its function and the characteristic of the emergency state as follows.

1.2. Basis for determining the role of a bank in the state of emergency

First, coping with and resolving emergencies is the collective responsibility of all sectors, all levels of government and society as a whole. Since crises endanger the protection and interests of society, coping with the state of emergency is not only the responsibility of government departments but also the concern of the whole commune. The legislation stipulates that the collective power of governments, institutions, organisations, and the public should be mobilized to avoid, restrain, and resolve the effects of disasters and epidemics as a principle in combating the emergency⁶. The prerequisite for stopping, mitigating and resolving the emergency is to have adequate human and material resources, so it is impossible not to include the banks-those who play the position of the economy's "capital transfer station."

Second, the role of being the bank's intermediary. The bank acts as a financial intermediary and plays an extremely important role in each country's economy and in the world economy. Specifically:

First, the bank is the intermediary between the central bank and the economy, whereby the central bank is required to pass through banks in order to implement monetary

---

³ Para 13 Article 2, Law on National Defence 2018

⁴ Para 13 Article 2, Law on prevention and control of infectious diseases 2007

⁵ Article 1, Decree No. 71/2002 / ND-CP of July 23, 2002 detailing the implementation of a number of articles of the Ordinance on Emergency Situations in case of serious disasters or dangerous epidemics.

⁶ Para 5, Article 2 Decree No. 71/2002 / ND-CP of July 23, 2002 detailing the implementation of a number of articles of the Ordinance on Emergency Situations in case of serious disasters or dangerous epidemics.

policy, regulate the amount of money in stockpiling. Since the central bank's instruments for implementing the national monetary policy are tools for refinancing, interest rates, reserve requirements, open market operations are applied to banks. It does not apply to other economic entities and individuals.

Second, the bank is the middleman between the creditor to move capital from the surplus to the shortage of capital. In particular, on the one hand, the bank attracts idle money from individuals and organizations in society and on the other, it uses the raised money to lend to entities that need capital. Thanks to this function, the bank plays a significant role in regulating monetary circulation, stabilizing the currency's purchasing power and curbing inflation.

Third, the bank is the economic agent for payment between entities. The emergence and growth of non-cash payment system has led to the implementation of bank currency (book currency) which has created an additional feature for banks that is a feature of intermediary payment. In particular, non-cash payment is a form of payment in the economy in order to fulfill the obligation to pay or transfer money of the obligor (payer or money transferor - debtor) to the beneficiary (rights holders - creditors) through payment service providers (mainly banks) by means of payment other than cash. Currently, non-cash payment instruments with the appearance of cryptocurrencies are growing, and more modern.

It is the bank's intermediary functions in the economy that have made the bank assert its particularly important role when the economy faces problems of instability, including when the country is put into emergency.

2. The role of the bank in the state of emergency in Vietnam

Of all the banks' business operations, the operation of collecting deposits accounts for the banks' mobilized capital; loans in credit extension channels also make up a significant proportion. Accordingly, when researching the bank's role in the bank's specific business activities, the author refers only to the activities of receiving deposits-reflecting capital mobilization activities; bank lending activities - representing credit operations. As follows:

2.1. The role of the banking industry in receiving deposits

Firstly, for the economy. The fact that banks receive deposits from the public will contribute to the collection of small, scattered unused temporary amounts with different durations into a large source of money to contribute to the socio-economic development through investment, or for individuals wishing to use. In a state of emergency, this capital source is more important than ever. However, the use of deposits with different terms, especially short-term deposits (less than 12 months) in the state of emergency where people tend to withdraw deposits to keep in personal. Lending to a definite term is not easy for banks. Therefore, banks must have a separate management policy for the time of deposit of capital sources in the state of emergency so that the banks' operations can be effective and minimize the risks arising. In addition, the fact that banks receive money from the public and create a habit of sending money to banks to use banking services for people also helps the state save money circulation costs and manage income of the people, ensuring social order and security in normal and particular conditions when the country is in a state

of emergency. For banks to achieve high efficiency in mobilizing capital through the deposit channel, besides the efforts of banks, there should also be an appropriate policy of regulating interest rates of the State through the Central Bank. Receiving deposits is also a basis for assessing the level of promoting the internal strength of the country, the ability to take advantage of the capital potential of the economy, thereby reducing the amount of cash in circulation, contributing to the implementation of special measures in emergency is more effective. Therefore, banks can play their great role in restrain the consequences of emergencies and restoring the country's economy.

Secondly, for banks. The business object of banks is "currency", "currency" is the "goods" that banks "buy" from the public, and then "sell" to entities that are in need in the society. Therefore, despite the high legal capital, the capital for commercial banks is mainly from the sources of deposits from organizations and individuals in society. When the country is in a state of emergency, the bank is the entity that provides capital to the economy so that the country recovers from the emergency and especially restores the economic downturn due to the state of emergency. The more important the channel, the more it will receive deposits.

In addition, mobilizing capital through the form of receiving deposits is also the basis for banks to provide other services to customers through payment services and funds, thereby increasing more customers for the bank to survive and thrive in the state of emergency.

Thirdly, for depositors. There are a lot of benefits to depositors when they proceed their payment or send money to banks through the activity of opening accounts, depositing at banks when the country in the state of emergency. Because, when the country is in a state of emergency, whether due to disaster, epidemic or national defense, it is difficult to avoid social instability, especially the risk to social insecurity. Therefore, depositing money in banks will contribute to ensure the safety of depositors' money and create additional revenue for depositors by enjoying deposit interest rates. In addition, depositing money into an account is also a basis for organizations and individuals to carry out payment transactions via banks (this issue will be clarified more in section 2.3).

In Vietnam, although the state of emergency is not yet announced, the developments of the Covid-19 epidemic partly outline the situation of the country in the state of emergency. In fact, in receiving deposits, in order to fulfill their role during the Covid-19 epidemic period banks slightly reduced deposit rates so that people could safely deposit redundant money into banks when the country's economy was facing difficulties due to epidemics, despite reducing lending interest rates to support the economy. Specifically, in comparison with February 2020, savings interest rates at banks have decreased slightly, from the beginning of March 2020, interest rates of group of 4 state-owned commercial banks decreased by 0.1 percentage points/ year on average, the group of joint stock commercial banks with capital of more than 5,000 billion Dong decreased by 0.03-0.07

percentage points/ year, the group of commercial joint stock commercial banks with capital of less than 5,000 billion dong decreased by 0.01 percentage points / year⁷.

2.2. The role of the banking industry in credit extension

Firstly, for the country's economy. When the country is in a state of emergency, with the function of "capital transfer station", credit extension is extremely important to the country's economy. Specifically: (i) *Bank credit extension is particularly important in maintaining stability, restoring, and promoting the country's economic development during and after an emergency.* During and after the state of emergency, the demand for bank loans from organizations and individuals in society to maintain and restore production and business is remarkably high, and the need to restructure interest rates and time of debt repayment of bank loans is also excessive. To be able to provide credit or extend loans, reduce interest rates for customers effectively, bank borrowers need to improve business efficiency, and banks also need to increase supervision activities for the use of loans to customers. Moreover, credit extension activities are also an extremely important tool for the government to "pump" money into the economy, helping people and businesses to "survive", and recover during and after the state of emergency of the country; (ii) *Credit activities contribute to job creation for workers.* One of the negative consequences of an emergency, whether due to epidemics, disasters, or national defense, is an increase in the unemployment rate, as in the United States, 33 million people were unemployed after seven weeks of Covid-19 outbreak⁸. To solve this problem, all organizations and individuals in society should manage to maintain and develop production and business activities, which need credit support from banks. On the other hand, only when having loans from banks can people have capital to do business to create jobs for themselves, thereby reducing unemployment, contributing to stabilizing quickly the social order and safety during and after the state of emergency.

Secondly, for the banks. Credit activities are the "outcome" in the monetary business of banks, and the most profitable, most direct activity for banks. Without credit operations, banks would not be able to guarantee their "financial intermediation" function. During and after the emergency, the demand for bank loans from organizations and individuals in society is exceptionally large, so as the main source of capital for the economy, banks should be more active in credit extension. On the other hand, when the country is in a state of emergency, the debt rescheduling, debt restructuring and repayment period for customers are the bank's mission, although that would reduce a significant amount of profits of banks. Therefore, banks need to have an appropriate credit extension policy to both ensure profitability and ensure the role of capital supply during and after an emergency for the economy to recover and develop.

Third, for customers. Credit lending activities of banks provide organizations and individuals in society with necessary and safety in the state of emergency. Specifically: (i)

---

⁷ Tran Thuy, Collecting redundant money, preferring high interest rates for savings, <<https://vietnamnet.vn/vn/kinh-doanh/tai-chinh/mang-tien-nhan-roi-gui-ngan-hang-cho-het-dich-covid-19-622004.html>>, accessed on 09/03/2020

⁸ D.Kim Thoa, Tragedy from unemployment in USA, <<https://tuoitre.vn/bi-kich-tu-that-nghiep-o-my-2020051007430308.htm>> accessed on 10/05/2020.

Activities of providing credit to provide capital to support the production and business activities of organizations and individuals in society are carried out normally and continuously during and after the state of emergency. Special measures applied by the state to prevent and limit the causes of emergencies, such as social distancing, restrict people and vehicles to dangerous areas and epidemic areas; general mobilization, local mobilization; enforcing law; ... would be able to "freeze" the economy for a period of time.

Since then, the production and business of organizations and individuals in society will be delayed or even in danger of bankruptcy, so the timely supply of credit capital from banks will be the source "salvage" for many organizations and individuals in society that can remain even develop in and after the time of the country falling in the state of emergency. On the other hand, in the state of emergency, there is an opportunity for a number of manufacturing industries to start and expand their operations such as medical equipment (when an epidemic occurs), protective gear (in case of a disaster) ... so that the credit capital from banks also plays a big role for production organizations and individuals in this field; (ii) *Credit provision activities help organizations and individuals borrow capital to strengthen economic accounting and efficient use of capital.*

One of the mandatory principles in lending to borrowers is repayment of both credit and interest on time, which will force the borrower to find effective ways to use capital to repay on time for banks. One of the important things that can be done is economic accounting - a tool to help the capital management process effectively. In contrast, the economic accounting is only done well through the close supervision of the capital use process so that the use of capital, including loans, ensures the principle of right purposes and creates profits. Therefore, individual organizations and borrowers will improve their accounting process. In the context of a country in an emergency, this is becoming more urgent than ever because at that time, most organizations and individuals in the society were in exceedingly difficult in managing their capital, so when they could receive capital from the bank, it is necessary to use the capital effectively.

In fact, in credit extension activities, banks have clearly shown their role to the economy and society through a series of banks lowering lending rates through decreasing interest rates of 0.5-1.5% for existing loans which were affected by pandemic and need to be restructured (according to the Central Bank, about 2 million billion VND); reducing the average interest rate by 1-2.5% for new loans (total size of credit packages that commercial banks committed to lend up to VND 600 trillion); debt restructuring, debt group remains unchanged and interest and penalty are excluded⁹.

2.3. The role of the banking industry in non-cash payment operations

Firstly, for the economy. In an emergency, non-cash payments through banks play a major role in the country's economy. Specifically: (i) *Non-cash payments via banks contribute to the promotion of goods circulation in the state of emergency.* Because, when the country is in a state of emergency, it is highly likely that freedom of movement in some areas will be limited to prevent epidemics, disasters, and national defense risks. Therefore,

---

⁹ Thanh Hai, How the Covid-19 epidemic affects the income of the banking industry in 2020, <<http://thitruongtaichinhhtiente.vn/dich-covid-19-tac-dong-nhu-the-nao-den-thu-nhap-cua-nganh-ngan-hang-nam-2020-27330.html>> 21/04/2020

non-cash payments will be one of the decisive factors to help promote the movement of goods in the economy, from which the chain of purchase and sale goods relations are resolved, the production of goods process is conducted. *(ii) Non-cash payments via banks help save costs, contribute to ensuring social security in emergencies.* Non-cash payment operations will reduce the amount of money in circulation, thereby saving the cost of printing, preserving and transporting money, in an emergency situation, this savings level will be significantly increased due to the cost of transporting and preserving money will be higher at this time to ensure social safety. For example: To reduce the risk of spreading Covid -19 epidemic through the use of cash, countries have to take measures such as eliminating all money as in the case of China¹⁰, and issuing new money...; *(iii) Non-cash payments contribute to the prevention of emergencies caused by epidemics.* Because the reduction of cash use in emergency situations due to the epidemic is also recommended by many countries and international organizations such as before the emergency situation due to the disease Covid-19, World Health Organization (WHO) warns against the risk of corona contamination from cash, so many countries have temporarily stopped using cash, instead using non-cash payment; *(iv) Non-cash payments via banks help reduce economic crimes in the state of emergency.* Difficulties due to production and business stagnation, high unemployment rate due to the state of emergency can lead to the risk of crime. However, if the flow of money of each individual and organization in society is strictly controlled, it will make it easier to detect criminals, thereby reducing the criminal's desire to commit crimes. In addition, non-cash payments also help combat tax losses for the State from underground or non-transparent transactions; Reduce the risk of money laundering.

Secondly, for banks. Non-cash payments via banks contribute to the concentration of bank credit capital. To conduct cashless payment transactions, it is imperative that organizations and individuals must have money in their bank accounts. If considering the scale of an individual or an organization, this amount may not be much, but if the number of accounts available for payment via banks is large, then the whole country is combined into one big number. Gathering this money source, the economy also has a large source of credit capital for banks to supply to organizations and individuals in society to maintain, restore and develop production and business in a state of emergency. At the same time, through non-cash payment, banks are aware of the shortage of capital of the parties involved in the payment, in order to promptly lend and distribute loans for the right purposes and to have guaranteed goods and supplies. Those activities bring benefit back to banks themselves.

Third, for customers. Payment via bank helps customers purchase and sell goods and supply services quickly in the state of emergency. Because special measures applied in the state of emergency restrict the movement of people, such as blockade and isolation, then the only way for people to pay for the purchase of such goods is. payment through a bank. At the same time, cashless payments via applications or bank cards are also a way to ensure a safer transaction process, faster payment speeds, easy and flexible authentication.

---

¹⁰ Thanh Thang, China sterilizes all cash to reduce the risk of Corona virus infection, <<http://tapchitaichinh.vn/tai-chinh-quoc-te/trung-quoc-khu-trung-toan-bo-tien-mat-nham-giam-nguy-co-lay-virus-corona-318983.html>>, accessed on 17/02/2020

For example, if an emergency is caused by an epidemic such as the Covid-19 pandemic, withdrawals at an ATM are also likely to endanger the safety standard due to the risk of infection.

In fact, due to the risk of spreading the disease using cash in the time of Covid – 19 pandemic, Vietnamese banks have implemented the exemption or reduction of remittance/payment fees. This has led to a surge in cashless payment transactions, confirming the bank's role in the state of emergency with bank payment activities. Specifically, from the Lunar New Year 2020 to the end of March 2020 (ie, from the beginning of the outbreak of Covid-19 transaction fees are exempted, decreased), the total number of non-cash payment transactions through the financial system of the State Bank increased 76% over the same period in 2019. In particular, the volume of small value transactions under 500,000 VND increased from 21% to 25% of the total number of transactions. The total transaction value increased 124% over the same period in 2019.¹¹

3. Commentaries

When the nation is in the state of emergency, banks need to bring into play their role to contribute to maintaining stability, restoring and developing the economy, which can only be done when the State management agencies, banks and customers of the bank perform well the following:

3.1. On state management agencies

Firstly, documents to instruct banks need to be timely issued. As stated in section 1.2, there are many reasons for the State to declare the state of emergency, each of the different conditions and circumstances of the nation, it is necessary to take different measures to prevent, restrain negative impacts and restore the country's economy. Therefore, the general legal documents merely have oriented value, it is necessary to have timely and specific policies for the banking industry to deal with the specific situation. These guiding policies need to be constantly adjusted to be applicable to specific conditions and circumstances of disasters, epidemics, or national defense situation. *For example:* In Vietnam before the events of the Covid 19 epidemic, in the banking sector, the State Bank of Vietnam issued a number of guiding documents such as documents requiring all departments in the banking system to implement prevention and control of Covid-19 epidemic to protect the health of officials, prevent the occurrence and spread of epidemics in each unit, and promulgate documents to promote banks' supporting role in the economy. They are as follows: Circular No. 01/2020 / TT-NHNN of March 13, 2020, providing for credit institutions and foreign bank branches to quickly restructure the repayment, exemption and reduction of interests and fees, and maintain the debt group to support customers affected by Covid-19 pandemic; Directive No. 02 / CT-NHNN dated 31/3/2020 Directive on urgent solutions of the banking industry to strengthen prevention, control and overcome difficulties caused by Covid-19 epidemic; Circular No. 05/2020/ TT-NHNN stipulating the refinancing of Social Policy Bank under Decision 15/2020/ QD-TTg

---

¹¹ Tran Thuy, Great opportunity to promote universal cashless payment, <<https://vietnamnet.vn/vn/kinh-doanh/dau-tu/covid-19-co-hoi-vang-pho-cap-thanh-toan-khong-dung-tien-mat-625545.html>> accessed on 20/03/2020.

regulating the implementation of policies to support people facing difficulties due to Covid-19 pandemic.

Secondly, state management agencies should consider new policies to support banks. The state of emergency will cause negative impacts on the whole society, the country's economy and banks are no exception. Because, when the country is in a state of emergency, production and business activities will be largely delayed, meanwhile a huge number of organizations and individuals in society carry out production and business activities by the capital credit borrowed from banks. Therefore, the business stagnation caused by the pandemic or so on would put these borrowers in trouble, they will not have money to repay the capital credit and interest on time to the bank, their loans are likely to become non-performing loans. While the business capital of the bank is largely mobilized from public deposits, the liquidity of banks will meet a lot of difficulties, so that business activities will be seriously affected. In fact, in Vietnam, although the state of emergency has not been declared, the Covid-19 pandemic has reduced the bank's income by about 12,268 billion VND with two main components: *Firstly*, reducing interest income due to low credit growth. With a credit growth of about 11% in 2020, the total outstanding credit of the system is lower than the target (14%) of VND 245,862 billion; average loan balance is low compared to the target of 221,276 billion VND; Average NIM for lending is estimated at cautious 2.5% / year (according to World Bank in 2019 about 2.7%). At that time, the income reduction due to this factor was 5,532 billion VND; *Second*, increase the provision for credit losses due to increased non-performing loans, according to the State Bank of Vietnam, with the scenario in Vietnam that the Covid-19 pandemic is being under control in the second quarter of 2020, the non-performing loans ratio would be 3.7% at the end of 2020¹². However, as being a “*capital transfer station*”, banks will still have to perform the role of providing capital to the economy with low interest rates to maintain stability, to restore production chain and business activities for organizations and individuals in society. Therefore, for banks to perform their role efficiently, the government needs to have policies to support banks' capital through economic bailout packages, or to reduce fees, taxes, etc... specifically for banks. In fact, when the state of emergency arises, all countries have economic relief packages and are disbursed through banks to support the economy and to maintain social stability, to restore and develop regular business activities. *For example*: In countries that have declared a state of emergency due to the Covid-19 pandemic such as the United States on March 3, 2020, FED announced to lower the reference interest rate by 0.5% to around 1 - 1.25. %, a decision is made even though it was not on the regular meeting. Meanwhile, the Central Bank of Japan confirmed that it will take measures to combat the risk of recession due to the pandemic¹³. In Vietnam, although

---

¹² Thanh Hai, How the Covid-19 epidemic affects the income of the banking industry in 2020, <<http://thitruongtaichinhthiente.vn/dich-covid-19-tac-dong-nhu-the-nao-den-thu-nhap-cua-nganh-ngan-hang-nam-2020-27330.html>> accessed on 21/04/2020.

¹³ Assoc, Dr. Dao Minh Phuc, The banking industry's efforts to respond to the impact of the Covid-19 epidemic, <http://tapchinganhang.gov.vn/no-luc-cua-nganh-ngan-hang-chung-tay-ung-pho-voi-tac-dong-cua-dich-covid-19.htm?fbclid=IwAR3yM-Sicgbv9OfX_Joh4wY20nvFkZSVPrsTzHGlnJbx8plBaZQII53gyg4>, accessed on 09/04/2020

the state of emergency has not been declared yet, before the negative effects of the Covid-19, the State Bank of Vietnam has refinanced up to 16,000 billion VND (*sixteen thousand billion dong*)¹⁴ to the Bank of Social Policies to lend employers who need to pay salaries due to work stoppage under the Decision of Prime Minister No. 15/2020 / QD-TTg of April 24, 2020, on the implementation of policies to support people facing difficulties due to the Covid-19 pandemic (hereinafter referred to as refinancing).¹⁵

3.2. Commentaries on banks

The state of emergency will adversely affect the operation and especially the business outcome of the banking system. However, it is not possible that banks should forget their role in maintaining and restoring the nation's economy. Because only when the socio-economic situation is stable and developed can banks be able to stabilize and expand. To fulfill its role when the country is in a state of emergency, banks need to take the following measures:

Firstly, to maintain normal activities. Because the main characteristic of the banking system is keeping money in society, providing essential payment services to the people, when the country is in the state of emergency, banks still have to maintain normal activities to serve the people. Banks should pay special attention to encourage customers to use more digital products, to proceed their payment via account. Since this is an extremely necessary measure to ensure the safety and convenience of life for people and the whole society in an emergency, especially when people are restricted from traveling in social distance of the state of emergency. On the other hand, only when the bank maintains normal operations will people have confidence to continue depositing money in the bank, conducting transactions through bank accounts, bringing profits and operating premise for banks. In fact when an emergency occurs, banks in all countries maintain openness to the public such as: In Japan, the banks announce that they will continue to provide essential services when The Japanese Government declared a state of emergency due to the Covid - 19 pandemic on April 7, 2020¹⁶; Similarly in Thailand, banks, credit institutions ... continue to open when the country is in a state of emergency due to the Covid - 19 pandemic¹⁷.

Second, banks should strictly implement instructions from the Central Bank. The central banks are the governing bodies of the national money market, the central bank policies always ensure the principle of balancing the safety of banks' operations, national payment system; stabilizing money value and contributing to economic development. Therefore, to ensure safety in their operations as well as to contribute to the stability, recovery, and economic development of the country during and after an emergency, banks need to strictly adhere to the instruction from the Central Bank. *For example:* In Vietnam,

---

¹⁴ Article 2, Circular No 05/2020/TT-NHNN stipulating the refinancing of Social Policy Bank under Decision 15/2020 / QD-TTg regulating the implementation of policies to support people facing difficulties due to Covid-19 pandemic.

¹⁵ See Article 1, Circular No 05/2020/TT-NHNN stipulating the refinancing of Social Policy Bank under Decision 15/2020 / QD-TTg regulating the implementation of policies to support people facing difficulties due to Covid-19 pandemic.

¹⁶ See <https://www.boj.or.jp/en/announcements/release_2020/rel200408a.htm/> accessed on 08/04/2020

¹⁷ Anukul, Banks stay open during state of emergency, <<https://thethaiger.com/coronavirus/banks-stay-open-during-state-of-emergency/>>, accessed on 26-03-2020

before the negative impacts of the Covid-19 pandemic, banks always seriously implement the State Bank's guiding policies so that the banking system is both stable and bring into play its role in quickly stabilizing, restoring and developing the country's economy. As for implementing the guidance of the State Bank of Vietnam in Circular No. 01/2020 / TT-NHNN of March 13, 2020, providing for the restructuring of credit institutions and foreign bank branches repayment, exemption, reduction of interest rates, fees, keeping the debt group in order to support customers affected by Covid - 19, banks have a series of policies such as: Vietcombank reduced interest rates simultaneously across the system. although 80% of the outstanding loans at this bank are affected by Covid-19 which has been reduced interest rates; Vietnam Bank for Agriculture and Rural Development (Agribank) has implemented a support package for enterprises with a package of VND 100,000 billion, interest rates decreased compared to normal lending rates from 0.5 to 2.1% ; Vietnam Joint Stock Commercial Bank for Industry and Trade (VietinBank) announced a reduction in interest rates and credit support, in which, defining some essential areas and the highest possible reduction in interest rates such as electricity and fresh water, for businesses producing medical supplies, medical equipment, medicines ... it can reduce from 2-2.5% / year. With the remaining subjects, VietinBank considered depending on the level of affection of that business to reduce from 0.5 to 1.5% ... ¹⁸

Third, bank should take measures to reduce negative impacts from state of emergency. Measures can include as follows: Identify and calculate the impact of the emergency on profits and capital; diversify revenue sources to reduce risks when the income structure is focused on credit, offset the reduction to update appropriate business plans; Limiting credit risks, non-performing loans through: timely grasping and closely following high risk areas / customers and risks due to the impact of the state of emergency; review the overall portfolio, processes, credit rating system and adjust/ apply necessary risk mitigation measures; Review and outline measures to reduce costs appropriately.¹⁹

3.3. Commentaries on customers of the banks

Firstly, for customers who send money and use the payment services via bank. For banks to perform their role in the state of emergency, it is necessary for the cooperation of customers - bank partners. Accordingly, when customers have put their trust in the bank to deposit their capital, when an emergency occurs, customers also need to keep that belief because the bank is still a safe channel in keeping their money. Moreover, customers also need to actively use deposits for the services that banks provide - the payment services. This will bring advantages in the purchase and sale of goods and service supplies for customers, especially in the condition of an emergency, when many special measures include measures to restrict customers' travel rights that is applied. At the same time, customers also need to be aware that sending money, paying through banks is also a way

---

¹⁸ Huy Thang, Governor: The Bank must promptly remove the problems related to damages caused by COVID-19, <<http://baochinhphu.vn/Kinh-te/Thong-doc-Ngan-hang-phai-khan-truong-go-vuong-ho-tro-thiet-hai-do-COVID19/393807.vgp>> , accessed on 22/04/2020.

¹⁹ Thanh Hai, How the Covid-19 epidemic affects the income of the banking industry in 2020, <<http://thitruongtaichinhhtiente.vn/dich-covid-19-tac-dong-nhu-the-nao-den-thu-nhap-cua-nganh-ngan-hang-nam-2020-27330.html>> accessed on 21/04/2020.

for each individual and organization to contribute a part of the public to help the country to overcome the emergency soon.

Second, for borrowers. The most important and fundamental obligation of a bank borrower is to repay both principal and interest on time. When the country is in a state of emergency, the fulfillment of this obligation is more important than ever to ensure the flow of capital. Therefore, despite difficulties in production and business activities, borrowers also need to apply appropriate measures, conduct economic accounting, and find appropriate directions for their operations to fulfill the obligation to pay the capital and interest to the bank. Since then, fulfilling the obligations that it has committed to the bank, promoting the function of bank being the "capital transfer station" in the state of emergency. Meanwhile, customer fulfills the obligation to return the capital, to banks also opens the opportunity to access bank capital in future production and business projects.

To put it in a nutshell, all the business activities of the bank, such as receiving deposits, providing credit extensions and continuing with payment through bank accounts, play an extremely important role in sustaining stability, economic recovery and growth, and ensuring convenience in the lives of people during and after the emergency. It is necessary to have integrated measures from state management agencies, banks themselves and their clients for banks to play their role fully. In particular, the most important role is played by state agencies in developing and enforcing timely policies to direct banks and provide the necessary support to banks to ensure the stability of the banking system, which has helped the banking industry play a role in sustaining, restoring and growing the economy of the country during and after the event of an emergency./.

List of References

1. Nguyen Ngoc Luong, *Law regulating credit extension operations of commercial banks in Vietnam*, PhD thesis in law, Hanoi Law University, 2017;
2. Nguyen Thi Thuy, *Improving the mechanism of managing payment activities through payment service-providing organizations in Vietnam*, PhD thesis in economics, National Economics University, 2012;
3. Nguyen Thi Thuy Van, *Law on capital mobilization in the form of receiving deposits from commercial banks in Vietnam*, Dissertation in law, Hanoi National University, 2014.

Vai trò của ngân hàng trong tình trạng khẩn cấp

Phạm thị Hồng Nghĩa²⁰

Tóm tắt:

Tình trạng khẩn cấp là tình trạng cực kỳ nguy hiểm hoặc khó khăn do thảm họa, dịch bệnh hoặc quốc phòng. Khi đất nước tuyên bố tình trạng khẩn cấp thì đời sống sinh hoạt, sản xuất, kinh doanh của các tổ chức, cá nhân trong xã hội sẽ bị ảnh hưởng nghiêm trọng. Do đó cần phải huy động sức mạnh của tất cả các nguồn lực, lực lượng trong xã hội để ngăn chặn, hạn chế, khắc phục hậu quả của thảm họa, đồng thời duy trì sự ổn định, nhanh chóng khôi phục và phát triển nền kinh tế. Trong các lực lượng được huy động để giữ ổn định, khôi phục và phát triển kinh tế đất nước thì vai trò tối quan trọng thuộc về các ngân hàng – “trạm trung chuyển vốn” của nền kinh tế. Vai trò của các ngân hàng trong tình trạng khẩn cấp được thể hiện cụ thể qua từng mảng hoạt động kinh doanh ngân hàng là hoạt động huy động vốn, hoạt động cấp tín dụng và hoạt động cung ứng dịch vụ thanh toán ngân hàng đối với từng nhóm tác động cụ thể là nền kinh tế, các ngân hàng và khách hàng.

Vì vậy, bài viết sẽ tập trung giải quyết các nội dung sau: Một, tìm hiểu chung về tình trạng khẩn cấp, cơ sở để xác định vai trò của ngân hàng trong tình trạng khẩn cấp; Hai, vai trò của ngành ngân hàng trong từng hoạt động kinh doanh cụ thể, tiêu biểu là hoạt động nhận tiền gửi, cấp tín dụng và thanh toán qua ngân hàng khi đất nước ở tình trạng khẩn cấp. Ba, trên cơ sở nghiên cứu vai trò của ngân hàng trong tình trạng khẩn cấp, bài viết đưa ra một số khuyến nghị đối với cơ quan nhà nước, các ngân hàng và khách hàng của ngân hàng để các ngân hàng có thể thể hiện vai trò giúp kinh tế đất nước được ổn định và phát triển trong và sau khi tình trạng khẩn cấp được tuyên bố.

Từ khóa: ngân hàng; tình trạng khẩn cấp;

1. Tình trạng khẩn cấp và cơ sở để xác định vai trò của ngân hàng trong tình trạng khẩn cấp

1.1. Tình trạng khẩn cấp

Tình trạng khẩn cấp được từ điển Cambridge định nghĩa như sau: State of emergency is a temporary system of rules to deal with an extremely dangerous or difficult situation/ State of emergency is an extreme condition caused by severe weather or war in which a government allows itself special powers²¹ - Tình trạng khẩn cấp là một hệ thống quy tắc tạm thời để đối phó với một tình huống cực kỳ nguy hiểm hoặc khó khăn/ Tình trạng khẩn cấp là một tình trạng cực đoan do thời tiết khắc nghiệt hoặc chiến tranh, trong đó chính phủ cho phép bản thân có quyền hạn đặc biệt. Trong đó cách hiểu thứ hai coi tình trạng khẩn cấp là một tình trạng xã hội sẽ hợp lý hơn vì với cách hiểu thứ nhất tình trạng khẩn cấp được coi là một chế định pháp luật.

---

²⁰ Giảng viên, Khoa Luật, Học viện An ninh nhân dân, Hà Nội, Việt Nam; 2. Nghiên cứu sinh, Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội, Việt Nam; Bài viết được trích ra từ luận án tiến sỹ [QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC TRONG LĨNH VỰC NGÂN HÀNG] nghiên cứu sinh [PHẠM THỊ HỒNG NGHĨA] đang làm Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội, Việt Nam

Email: hongnghiapt87@gmail.com

²¹ Xem thêm từ điển Cambridge, <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/state-of-emergency>, access 04/2020

Ở Việt Nam, tình trạng khẩn cấp được chia thành hai loại: (i) Tình trạng khẩn cấp trong trường hợp có thảm họa lớn, dịch bệnh nguy hiểm, được hiểu là tình trạng khi trong cả nước, một hoặc nhiều địa phương có thảm họa lớn do thiên nhiên hoặc con người gây ra, có dịch bệnh nguy hiểm lây lan trên quy mô rộng, đe dọa nghiêm trọng đến tài sản của Nhà nước và tổ chức, tính mạng, sức khỏe, tài sản của nhân dân hoặc có tình hình đe dọa nghiêm trọng đến an ninh quốc gia và trật tự an toàn xã hội. Trong đó, thảm họa được hiểu là biến động do thiên nhiên, dịch bệnh nguy hiểm lây lan trên quy mô rộng hoặc do con người gây ra hoặc do hậu quả chiến tranh làm thiệt hại nghiêm trọng về người, tài sản, môi trường²². Còn dịch bệnh được hiểu là sự xuất hiện bệnh truyền nhiễm với số người mắc bệnh vượt quá số người mắc bệnh dự tính bình thường trong một khoảng thời gian xác định ở một khu vực nhất định²³. Khi xảy ra tình trạng khẩn cấp trong trường hợp có thảm họa lớn, dịch bệnh nguy hiểm, Ủy ban thường vụ Quốc hội hoặc Chủ tịch nước ban bố tình trạng khẩn cấp để áp dụng các biện pháp đặc biệt nhằm kịp thời ngăn chặn, hạn chế và khắc phục hậu quả xảy ra, nhanh chóng ổn định tình hình²⁴; (ii) Tình trạng khẩn cấp về quốc phòng là trạng thái xã hội của đất nước khi có nguy cơ trực tiếp bị xâm lược hoặc đã xảy ra hành vi xâm lược hoặc bạo loạn có vũ trang nhưng chưa đến mức tuyên bố tình trạng chiến tranh.

Ngân hàng là một loại hình doanh nghiệp có chức năng đặc biệt là “trạm trung chuyển vốn” cho nên kinh tế vì được thực hiện tất cả các hoạt động ngân hàng gồm có hoạt động nhận tiền gửi, cấp tín dụng và cung ứng dịch vụ thanh toán qua tài khoản. Do đó, vai trò của ngân hàng trong tình trạng khẩn cấp xuất phát từ chức năng của ngân hàng và tính đặc thù của tình trạng khẩn cấp như sau.

1.2. Cơ sở để xác định vai trò của ngân hàng trong tình trạng khẩn cấp

Thứ nhất, giải quyết và khắc phục tình trạng khẩn cấp là trách nhiệm chung của các ngành, các cấp và toàn xã hội. Bởi vì, tình trạng khẩn cấp xảy ra sẽ đe dọa sự an nguy, lợi ích của toàn xã hội nên giải quyết và khắc phục tình trạng khẩn cấp không chỉ là trách nhiệm của các cơ quan nhà nước mà là trách nhiệm của toàn xã hội. Pháp luật đã quy định huy động sức mạnh tổng hợp của các lực lượng, các cơ quan, tổ chức và quần chúng nhân dân để ngăn chặn, hạn chế và khắc phục hậu quả thảm họa, dịch bệnh như là một nguyên tắc²⁵ trong đối phó với tình trạng khẩn cấp. Để ngăn chặn, hạn chế và khắc phục tình trạng khẩn cấp thì điều kiện tiên quyết là phải có đủ nhân lực và vật lực, do đó không thể không nhắc đến các ngân hàng – những chủ thể giữ vai trò “trạm trung chuyển vốn” của nền kinh tế.

Thứ hai, xuất phát từ chức năng trung gian của ngân hàng. Giữ chức năng là chế độ tài chính trung gian, ngân hàng đóng vai trò vô cùng quan trọng trong nền kinh tế mỗi quốc gia cũng như kinh tế thế giới. Cụ thể:

²² Khoản 13 Điều 2 Luật Quốc phòng năm 2018

²³ Khoản 13 Điều 2 Luật Phòng, chống bệnh truyền nhiễm năm 2007

²⁴ Điều 1 Nghị định số 71/2002/NĐ-CP, ngày 23 tháng 7 năm 2002 Quy định chi tiết thi hành một số điều của Pháp lệnh Tình trạng khẩn cấp trong trường hợp có thảm họa lớn, dịch bệnh nguy hiểm

²⁵ Khoản 5 Điều 2 Nghị định số 71/2002/NĐ-CP, ngày 23 tháng 7 năm 2002 Quy định chi tiết thi hành một số điều của Pháp lệnh Tình trạng khẩn cấp trong trường hợp có thảm họa lớn, dịch bệnh nguy hiểm

Một, ngân hàng là trung gian giữa ngân hàng trung ương và nền kinh tế, theo đó, để thực hiện chính sách tiền tệ, điều tiết lượng tiền trong lưu, ngân hàng trung ương bắt buộc phải thông qua các ngân hàng. Bởi vì, các công cụ để ngân hàng trung ương thực hiện chính sách tiền tệ quốc gia là công cụ tái cấp vốn, lãi suất, dự trữ bắt buộc, nghiệp vụ thị trường mở đều được áp dụng đối với các ngân hàng, chứ không được áp dụng đối với các tổ chức khác, cá nhân trong nền kinh tế.

Hai, ngân hàng là trung gian giữa người đi vay nhằm điều chuyển vốn từ người thừa vốn sang người thiếu vốn. Cụ thể, ngân hàng một mặt thu hút các khoản tiền nhàn rỗi trong xã hội, từ các cá nhân, tổ chức, mặt khác dùng chính số tiền đã huy động được để cho vay đối với các chủ thể cần vốn. Chính nhờ chức năng này ngân hàng phần quan trọng vào việc điều hòa lưu thông tiền tệ, ổn định sức mua của đồng tiền, kiềm chế lạm phát.

Ba, ngân hàng là trung gian thanh toán giữa các chủ thể trong nền kinh tế. Sự ra đời và phát triển của hình thức thanh toán không dùng tiền mặt đã dẫn đến sự ra đời của đồng tiền ngân hàng (đồng tiền ghi sổ) đã tạo thêm chức năng cho ngân hàng đó là chức năng trung gian thanh toán. Trong đó, thanh toán không dùng tiền mặt là hình thức thanh toán trong nền kinh tế nhằm thực hiện nghĩa vụ trả tiền hoặc chuyển tiền của người có nghĩa vụ (người trả tiền hoặc người chuyển tiền - con nợ) cho người thụ hưởng (người có quyền - chủ nợ) thông qua tổ chức cung ứng dịch vụ thanh toán (chủ yếu là ngân hàng) bằng phương tiện thanh toán không phải là tiền mặt. Hiện nay, các công cụ thanh toán không dùng tiền mặt ngày càng phát triển và hiện đại hơn cùng với sự xuất hiện của đồng tiền điện tử.

Chính những chức năng trung gian trong nền kinh tế của ngân hàng đã khiến ngân hàng khẳng định vai trò đặc biệt quan trọng của mình khi nền kinh tế có những vấn đề bất ổn trong đó có trường hợp khi đất nước bị đặt vào tình trạng khẩn cấp.

2. Vai trò của ngân hàng trong tình trạng khẩn cấp ở Việt Nam

Trong các hoạt động kinh doanh của các ngân hàng thì hoạt động nhận tiền gửi chiếm phần vốn huy động của các ngân hàng; còn hoạt động cho vay chiếm tỷ trọng lớn trong các kênh cấp tín dụng. Do đó khi nghiên cứu vai trò của ngân hàng trong các hoạt động kinh doanh cụ thể của ngân hàng, người viết chỉ đề cập đến hoạt động nhận tiền gửi – đại diện cho hoạt động huy động vốn; hoạt động vay vốn ngân hàng – đại diện cho hoạt động cấp tín dụng. Cụ thể như sau:

2.1. Vai trò của ngành ngân hàng trong hoạt động nhận tiền gửi

Thứ nhất, đối với nền kinh tế. Việc các ngân hàng nhận tiền gửi từ công chúng sẽ góp phần tập hợp các khoản tiền nhỏ bé, phân tán tạm thời chưa sử dụng với các thời hạn khác nhau thành nguồn tiền lớn đóng góp vào việc phát triển kinh tế - xã hội thông qua việc đầu tư, hoặc cho các cá nhân có nhu cầu sử dụng. Trong điều kiện đất nước rơi vào tình trạng khẩn cấp thì nguồn vốn này trở lên quan trọng hơn bao giờ hết. Tuy nhiên, việc sử dụng các khoản tiền gửi với thời hạn khác nhau, nhất là là khoản tiền gửi với thời hạn ngắn (dưới 12 tháng) trong tình trạng khẩn cấp khi mà người dân có xu hướng rút tiền gửi để giữ bên mình để cho vay với thời hạn xác định là không dễ dàng cho ngân hàng. Do đó các ngân hàng phải có chính sách quản lý riêng đối với thời hạn gửi tiền của các nguồn vốn trong tình trạng khẩn cấp thì hoạt động của các ngân hàng mới có thể hiệu quả, giảm thiểu được các rủi ro phát sinh. Bên cạnh đó, việc các ngân hàng nhận tiền của công chúng và tạo thói quen gửi tiền vào ngân hàng để sử dụng các dịch vụ ngân hàng cho người dân cũng

giúp nhà nước tiết kiệm chi phí lưu thông tiền tệ và quản lý thu nhập của người dân, bảo đảm an ninh trật tự xã hội trong điều kiện bình thường và đặc biệt khi đất nước rơi vào tình trạng khẩn cấp nói riêng. Để các ngân hàng có thể đạt được hiệu quả cao trong việc huy động vốn thông qua kênh nhận tiền gửi thì bên cạnh nỗ lực của các ngân hàng cũng cần có chính sách điều hành lãi suất thích hợp của nhà nước thông qua Ngân hàng nhà nước. Nhận tiền gửi cũng là cơ sở để đánh giá trình độ phát huy nội lực của quốc gia, khả năng khai thác tiềm năng vốn của nền kinh tế, từ đó giảm lượng tiền mặt lưu thông góp phần thực hiện các biện pháp đặc biệt trong tình trạng khẩn cấp hiệu quả hơn. Do đó, các ngân hàng có thể thể hiện vai trò to lớn của mình trong việc hạn chế hậu quả của tình trạng khẩn cấp và khôi phục nền kinh tế đất nước.

Thứ hai, đối với ngân hàng. Đối tượng kinh doanh của các ngân hàng là “tiền tệ”, “tiền tệ” chính là “hàng hóa” được các ngân hàng “mua” của công chúng, rồi “bán” cho các chủ thể có nhu cầu trong xã hội. Do đó, dù có nguồn vốn pháp định cao nhưng nguồn vốn để các ngân hàng kinh doanh chủ yếu là từ nguồn nhận tiền gửi của các tổ chức, cá nhân trong xã hội. Khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp, ngân hàng chính là chủ thể cung ứng vốn cho nền kinh tế để đất nước hồi phục, thoát khỏi tình trạng khẩn cấp và đặc biệt là khôi phục lại nền kinh tế suy thoái do tình trạng khẩn cấp thì kênh nhận tiền gửi càng có ý nghĩa quan trọng. Bên cạnh đó, huy động vốn thông qua hình thức nhận tiền gửi cũng là cơ sở để các ngân hàng cung ứng các dịch vụ khác cho khách hàng thông qua dịch vụ thanh toán và ngân quỹ, từ đó tăng thêm khách hàng cho ngân hàng để tồn tại và phát triển trong tình trạng khẩn cấp.

Thứ ba, đối với người gửi tiền. Việc các tổ chức, cá nhân trong xã hội gửi tiền vào ngân hàng thông qua mở tài khoản, ký gửi tiền gửi tại ngân hàng khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp mang lại rất nhiều lợi ích cho người gửi tiền. Bởi lẽ, khi đất nước rơi vào tình trạng khẩn cấp, dù là do có thảm họa, dịch bệnh hay về quốc phòng thì đều khó có thể tránh được những bất ổn trong xã hội, đặc biệt là nguy cơ bất ổn về trật tự, an toàn xã hội. Do đó, gửi tiền vào các ngân hàng sẽ góp phần bảo đảm được sự an toàn cho tiền của người gửi, đồng thời cũng tạo thêm nguồn thu cho người gửi thông qua việc được hưởng lãi suất tiền gửi. Thêm vào đó, gửi tiền vào tài khoản cũng là cơ sở để tổ chức, cá nhân thực hiện được các giao dịch thanh toán qua ngân hàng (nội dung này sẽ được làm rõ hơn ở mục 2.3).

Ở Việt Nam, mặc dù chưa công bố tình trạng khẩn cấp nhưng những diễn biến của dịch Covid - 19 cũng phần nào tác động đến tình hình đất nước trong tình trạng khẩn cấp. Trên thực tế, trong hoạt động nhận tiền gửi, để thực hiện vai trò của mình trong giai đoạn dịch bệnh Covid – 19 các ngân hàng chỉ giảm nhẹ mức lãi suất tiền gửi để người dân yên tâm gửi tiền nhàn rỗi vào ngân hàng khi kinh tế đất nước khó khăn do dịch bệnh, dù đã giảm lãi suất cho vay để hỗ trợ nền kinh tế. Cụ thể, so với tháng 2/2020, lãi suất tiết kiệm tại các ngân hàng đã giảm nhẹ, từ đầu tháng 3/2020, lãi suất của nhóm 4 ngân hàng thương mại Nhà nước giảm trung bình 0,1 điểm %/năm, nhóm ngân hàng thương mại cổ phần có vốn trên 5.000 tỷ đồng giảm 0,03-0,07 điểm %/năm, nhóm ngân hàng thương mại cổ phần có vốn dưới 5.000 tỷ đồng giảm 0,01 điểm %/năm²⁶.

---

²⁶ Trần Thủy, Dồn tiền nhàn rỗi, chọn ngân hàng lãi suất cao gửi tiết kiệm, <https://vietnamnet.vn/vn/kinh-doanh/tai-chinh/mang-tien-nhan-roi-gui-ngan-hang-cho-het-dich-covid-19-622004.html> , 09/03/2020

2.2. Vai trò của ngành ngân hàng trong hoạt động cấp tín dụng

Thứ nhất, đối với nền kinh tế đất nước. Khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp, với chức năng “trạm trung chuyển vốn”, hoạt động cấp tín dụng đóng cực kỳ quan trọng đối với nền kinh tế đất nước. Cụ thể: (i) *Hoạt động cấp tín dụng ngân hàng có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc duy trì sự ổn định, khôi phục và thúc đẩy phát triển kinh tế đất nước ở trong và sau tình trạng khẩn cấp.* Trong và sau tình trạng khẩn cấp, nhu cầu vay vốn ngân hàng của các tổ chức, cá nhân trong xã hội để duy trì, phục hồi sản xuất kinh doanh là rất cao, đồng thời nhu cầu cơ cấu lại lãi vay và thời gian trả nợ của các chủ thể vay vốn ngân hàng cũng rất nhiều. Để có thể được cấp tín dụng hay gia hạn nợ, giảm trừ lãi suất cho khách hàng đạt hiệu quả tốt, người vay vốn ngân hàng cần phải nâng cao hiệu quả kinh doanh, đồng thời các ngân hàng cũng cần tăng cường hoạt động giám sát việc sử dụng vốn vay đối với khách hàng. Hơn nữa, hoạt động cấp tín dụng cũng là công cụ vô cùng quan trọng để nhà nước “bơm” tiền vào nền kinh tế, hỗ trợ người dân, doanh nghiệp có thể “tồn tại”, phục hồi trong và sau khi đất nước ở tình trạng khẩn cấp; (ii) *Hoạt động cấp tín dụng góp phần tạo việc làm cho người lao động.* Một trong các hệ quả tiêu cực của tình trạng khẩn cấp dù là do bệnh dịch, thảm họa, quốc phòng là gia tăng tỷ lệ thất nghiệp như ở Mỹ 33 triệu người thất nghiệp sau bảy tuần Covid-19 bùng phát²⁷. Để giải quyết được tình trạng này chỉ được giải quyết khi các tổ chức, cá nhân trong xã hội bắt đầu, duy trì và phát triển hoạt động sản xuất kinh doanh, việc này rất cần sự hỗ trợ tín dụng từ các ngân hàng. Mặt khác, chỉ khi có vốn vay ngân hàng người dân mới có vốn để làm ăn tạo việc làm cho chính bản thân mình từ đó giảm tỷ lệ thất nghiệp, góp phần nhanh chóng ổn định trật tự, an toàn xã hội trong và sau tình trạng khẩn cấp.

Thứ hai, đối với các ngân hàng. Hoạt động cấp tín dụng chính là “đầu ra” trong hoạt động kinh doanh tiền tệ của các ngân hàng, đồng thời cũng là hoạt động mang lại lợi nhuận lớn nhất, trực tiếp nhất cho các ngân hàng. Nếu không có hoạt động cấp tín dụng, các ngân hàng sẽ không thể đảm bảo được chức năng “trung gian tài chính” của mình. Trong và sau tình trạng khẩn cấp thì nhu cầu vay vốn ngân hàng của các tổ chức, cá nhân trong xã hội là rất lớn, nên với vị trí là chủ thể cung ứng vốn chính cho nền kinh tế, các ngân hàng cần tích cực cấp tín dụng. Mặt khác, khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp thì việc gia hạn nợ, cơ cấu lại khoản nợ và thời gian trả nợ cho khách hàng cũng là việc các ngân hàng phải làm, điều này làm giảm một lượng lợi nhuận không nhỏ của các ngân hàng. Do đó, các ngân hàng cần có chính sách cấp tín dụng phù hợp để vừa đảm bảo lợi nhuận, vừa bảo đảm vai trò cung ứng vốn trong và sau tình trạng khẩn cấp cho nền kinh tế hồi phục, phát triển.

Thứ ba, đối với khách hàng. Hoạt động cấp tín dụng của các ngân hàng mang đến cho các tổ chức, cá nhân trong xã hội nguồn cứu trợ cần thiết và an toàn trong tình trạng khẩn cấp. Cụ thể: (i) *Hoạt động cấp tín dụng cung ứng vốn hỗ trợ cho hoạt động sản xuất, kinh doanh của các tổ chức, cá nhân trong xã hội được thực hiện bình thường liên tục và phát triển trong và sau khi đất nước ở tình trạng khẩn cấp.* Những biện pháp đặc biệt được nhà nước áp dụng để ngăn chặn, hạn chế các nguyên nhân dẫn đến tình trạng khẩn cấp như hạn chế người, phương tiện vào khu vực nguy hiểm, vùng có dịch bệnh; Tổng

---

²⁷ D.Kim Thoa, Bi kịch từ thất nghiệp ở Mỹ, <https://tuoitre.vn/bi-kich-tu-that-nghiep-o-my-2020051007430308.htm> 10/05/2020

động viên, động viên cục bộ; Thiết quân luật ;... sẽ có thể làm nền kinh tế “đóng băng” trong một khoảng thời gian. Từ đó, việc sản xuất, kinh doanh của các tổ chức, cá nhân trong xã hội sẽ bị đình trệ thậm chí là có nguy cơ bị phá sản, nên việc cung ứng kịp thời vốn tín dụng từ các ngân hàng sẽ là nguồn “cứu cánh” cho nhiều tổ chức, cá nhân trong xã hội có thể tồn tại thậm chí là phát triển trong và sau khi đất nước rơi vào tình trạng khẩn cấp. Mặt khác trong tình trạng khẩn cấp còn là cơ hội cho một số ngành sản xuất bắt đầu, mở rộng hoạt động như các thiết bị y tế (khi xảy ra dịch bệnh), đồ bảo hộ (khi xảy ra thảm họa)... nên vốn tín dụng từ ngân hàng cũng đóng vai trò to lớn đối với những tổ chức, cá nhân sản xuất trong lĩnh vực này; (ii) *Hoạt động cấp tín dụng góp phần giúp các tổ chức, cá nhân vay vốn củng cố chế độ hạch toán kinh tế và sử dụng vốn có hiệu quả.* Một trong những nguyên tắc bắt buộc trong hoạt động cho vay đối với bên vay là hoàn trả cả gốc và lãi đúng hạn, điều này sẽ buộc bên vay phải tìm các phương án sử dụng vốn có hiệu quả để có thể hoàn trả đúng hạn cho ngân hàng. Một trong những việc quan trọng để có thể thực hiện được điều này đó là thực hiện hạch toán kinh tế - công cụ giúp quá trình quản lý vốn hiệu quả. Ngược lại, việc hạch toán kinh tế chỉ thực hiện tốt thông qua hoạt động giám sát chặt chẽ quá trình sử dụng vốn để việc sử dụng vốn, trong đó có vốn vay đảm bảo nguyên tắc đúng mục đích, tạo ra được lợi nhuận. Do đó các tổ chức cá nhân vay vốn sẽ hoàn thiện hơn quá trình hạch toán của mình. Trong điều kiện đất nước ở tình trạng khẩn cấp thì việc này càng trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết vì khi đó hầu hết các tổ chức, cá nhân trong xã hội đều đang rất khó khăn về vốn nên khi có thể tiếp nhận vốn từ ngân hàng cần sử dụng hiệu quả nguồn vốn.

Trên thực tế, trong hoạt động cấp tín dụng, các ngân hàng đã thể hiện rõ vai trò của mình đối với nền kinh tế và với xã hội thông qua việc hàng loạt các ngân hàng giảm lãi suất cho vay thông qua việc giảm lãi suất 0,5-1,5% đối với dư nợ hiện hữu bị ảnh hưởng bởi đại dịch và cần cơ cấu lại (theo NHNN, khoảng 2 triệu tỷ đồng); giảm lãi suất bình quân 1-2,5% đối với cho vay mới (tổng quy mô các gói tín dụng mà các NHTM cam kết cho vay mới lên đến 600 nghìn tỷ đồng); cơ cấu lại nợ, giữ nguyên nhóm nợ và không tính lãi phạt²⁸.

2.3. Vai trò của ngành ngân hàng trong hoạt động thanh toán không dùng tiền mặt

Thứ nhất, đối với nền kinh tế. Trong tình trạng khẩn cấp, hoạt động thanh toán không dùng tiền mặt thông qua các ngân hàng có vai trò to lớn đối với kinh tế đất nước. Cụ thể: (i) *Thanh toán không dùng tiền mặt qua ngân hàng góp phần thúc đẩy lưu thông hàng hóa trong tình trạng khẩn cấp.* Bởi vì, khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp, rất có thể quyền tự do đi lại một số khu vực sẽ bị hạn chế để ngăn chặn dịch bệnh, thảm họa, nguy cơ quốc phòng. do đó, thanh toán không dùng tiền mặt sẽ là một trong những nhân tố quyết định giúp thúc đẩy quá trình vận động của hàng hóa trong nền kinh tế, từ đó các quan hệ mua bán hàng hóa được giải quyết, quá trình sản xuất, lưu thông hàng hóa được tiến hành; (ii) *Thanh toán không dùng tiền mặt qua ngân hàng giúp giảm chi phí, góp phần bảo đảm an toàn xã hội trong tình trạng khẩn cấp.* Hoạt động thanh toán không dùng tiền mặt sẽ giảm

²⁸ Thanh Hải, Dịch Covid-19 tác động như thế nào đến thu nhập của ngành Ngân hàng năm 2020, <http://thitruongtaichinhthiente.vn/dich-covid-19-tac-dong-nhu-the-nao-den-thu-nhap-cua-nganh-ngan-hang-nam-2020-27330.html> 21/04/2020

bớt lượng tiền trong lưu thông, từ đó tiết kiệm chi phí in ấn, bảo quản, vận chuyển tiền, trong tình trạng khẩn cấp thì mức tiết kiệm này sẽ được tăng lên đáng kể do chi phí vận chuyển, bảo quản tiền lúc này sẽ tăng cao hơn để bảo đảm an toàn xã hội. Ví dụ: Để giảm nguy cơ lây lan dịch bệnh Covid -19 qua việc sử dụng tiền mặt các quốc gia phải tiến hành các biện pháp như khử toàn bộ tiền như trường hợp của Trung Quốc²⁹, phát hành hành tiền mới...; (iii) *Thanh toán không dùng tiền mặt góp phần ngăn chặn tình trạng khẩn cấp do dịch bệnh*. Bởi vì, việc giảm sử dụng tiền mặt trong tình trạng khẩn cấp do dịch bệnh cũng được nhiều quốc gia và tổ chức quốc tế khuyến nghị như trước tình trạng khẩn cấp do dịch bệnh Covid – 19, Tổ chức Y tế thế giới (WHO) khuyến cáo cần trọng với nguy cơ lây nhiễm corona từ tiền mặt, do đó nhiều quốc gia đã tạm ngưng sử dụng tiền mặt, thay vào đó là sử dụng hình thức thanh toán không dùng tiền mặt; (iv) *Thanh toán không dùng tiền mặt qua ngân hàng giúp giảm bớt tội phạm kinh tế trong tình trạng khẩn cấp*. Những khó khăn do sản xuất, kinh doanh đình trệ, tỷ lệ thất nghiệp tăng cao do tình trạng khẩn cấp rất có thể dẫn đến nguy cơ tội phạm xảy ra. Tuy nhiên, nếu dòng lưu thông của đồng tiền của từng cá nhân, tổ chức trong xã hội được kiểm soát chặt chẽ sẽ giúp việc truy tìm tội phạm dễ dàng hơn, từ đó cũng giảm bớt mong muốn phạm tội của người có ý định phạm tội. Bên cạnh đó, thanh toán không dùng tiền mặt còn giúp chống lại việc thất thu thuế cho Nhà nước từ những giao dịch chui hoặc không minh bạch; giảm rủi ro rửa tiền.

Thứ hai, đối với ngân hàng. Thanh toán không dùng tiền mặt qua ngân hàng góp phần tập trung thêm nguồn vốn tín dụng ngân hàng. Để có thể tiến hành các giao dịch thanh toán không dùng tiền mặt, thì điều bắt buộc là các tổ chức, cá nhân phải có tiền trong tài khoản ngân hàng. Nếu xét với quy mô của một cá nhân, một tổ chức thì số tiền này có thể không nhiều, tuy nhiên nếu số lượng tài khoản sẵn sàng để thanh toán qua ngân hàng nhiều thì tổng hợp lại trong cả một đất nước lại thành một con số lớn. Tập hợp nguồn tiền này, nền kinh tế cũng có một nguồn vốn tín dụng không nhỏ cho các ngân hàng cung ứng cho các tổ chức, cá nhân trong xã hội duy trì, khôi phục và phát triển sản xuất, kinh doanh trong tình trạng khẩn cấp. Đồng thời thông qua thanh toán không dùng tiền mặt, các ngân hàng nắm được tình hình thiếu vốn của các bên tham gia thanh toán, để kịp thời cho vay, phát tiền vay đúng mục đích và có vật tư hàng hoá đảm bảo, đem lại lợi nhuận cho các ngân hàng.

Thứ ba, đối với khách hàng. Thanh toán qua ngân hàng giúp cho cho việc mua bán hàng hóa, cung ứng dịch vụ của khách hàng được tiến hành nhanh chóng trong tình trạng khẩn cấp. Bởi vì các biện pháp đặt biệt được áp dụng trong tình trạng khẩn cấp có việc hạn chế đi lại của người dân như bị phong tỏa, cách ly... nên khi đó cách thức duy nhất để người dân có thể trả tiền mua hàng hóa đó là thanh toán qua ngân hàng. Đồng thời, thanh toán không dùng tiền mặt thông qua ứng dụng hoặc thẻ ngân hàng cũng là cách để đảm bảo quá trình giao dịch an toàn hơn, tốc độ thanh toán nhanh, xác thực dễ dàng và linh hoạt. Ví dụ: nếu có tình trạng khẩn cấp do dịch bệnh như dịch bệnh Covid – 19 thì việc rút tiền tại cây ATM cũng có khả năng gây nguy hiểm đến an toàn tính mạng cho người rút tiền do nguy cơ nhiễm bệnh.

---

²⁹ Thanh Thắng, Trung Quốc khử trùng toàn bộ tiền mặt nhằm giảm nguy cơ lây virus Corona, <http://tapchitaichinh.vn/tai-chinh-quoc-te/trung-quoc-khu-trung-toan-bo-tien-mat-nham-giam-nguy-co-lay-virus-corona-318983.html> , 17/02/2020

Trên thực tế, trước nguy cơ lây lan dịch bệnh qua việc sử dụng tiền mặt trong tình hình dịch bệnh Covid – 19, các ngân hàng Việt Nam đã thực hiện việc miễn hoặc giảm phí chuyển tiền/thanh toán. Điều này đã làm các giao dịch thanh toán không dùng tiền mặt tăng vọt, khẳng định vai trò của ngân hàng trong tình trạng khẩn cấp với hoạt động thanh toán ngân hàng. Cụ thể, từ sau Tết Nguyên đán Canh tý đến cuối tháng 3 năm 2020 (tức từ giai đoạn bắt đầu bùng phát dịch Covid-19 và được miễn, giảm phí), tổng số lượng giao dịch thanh toán không dùng tiền mặt qua hệ thống chuyển mạch tài chính của Ngân hàng Nhà nước tăng 76% so với cùng kỳ năm 2019. Trong đó, lượng giao dịch giá trị nhỏ dưới 500.000 đồng tăng từ 21% lên 25% tổng số giao dịch. Tổng giá trị giao dịch tăng 124% so với cùng kỳ năm 2019³⁰.

3. Một số nhận xét

Khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp, các ngân hàng cần phát huy vai trò của mình để góp phần duy trì ổn định, khôi phục và phát triển nền kinh tế, điều này chỉ có thể thực hiện được khi các cơ quan quản lý nhà nước, các ngân hàng và cả khách hàng của ngân hàng thực hiện tốt các việc sau:

3.1. Đối với cơ quan quản lý nhà nước

Thứ nhất, ban hành văn bản chỉ đạo kịp thời các ngân hàng. Như đã trình bày ở mục 1.2 có nhiều nguyên nhân dẫn đến việc Nhà nước tuyên bố đất nước trong tình trạng khẩn cấp, mỗi một nguyên nhân trong các điều kiện, hoàn cảnh khác nhau của đất nước thì cần phải có những biện pháp khác nhau để ngăn chặn, hạn chế tác động tiêu cực và phục hồi nền kinh tế đất nước. Do đó, các văn bản pháp luật chung chỉ có giá trị định hướng, còn để đối phó với tình hình cụ thể thì cần có những chính sách chỉ đạo kịp thời riêng cho ngành ngân hàng. Những chính sách chỉ đạo này cần phải phải điều chỉnh liên tục cho phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh cụ thể của thảm họa, dịch bệnh hay tình hình quốc phòng. Ví dụ: Ở Việt Nam trước những diễn biến của dịch Covid 19, trong lĩnh vực ngân hàng, Ngân hàng nhà nước Việt Nam đã ban hành một số văn bản chỉ đạo như: văn bản yêu cầu các đơn vị trong toàn Ngành thực hiện công tác phòng, chống dịch Covid-19 để bảo vệ sức khỏe cho cán bộ, ngăn ngừa xuất hiện và lây lan dịch bệnh trong từng đơn vị, ban hành các văn bản đẩy mạnh vai trò hỗ trợ nền kinh tế của các ngân hàng như Thông tư số 01/2020/TT-NHNN ngày 13 tháng 3 năm 2020 Quy định về việc tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài cơ cấu lại thời hạn trả nợ, miễn, giảm lãi, phí, giữ nguyên nhóm nợ nhằm hỗ trợ khách hàng chịu ảnh hưởng do dịch Covid - 19; Chỉ thị số 02/CT-NHNN ngày 31/3/2020 Chỉ thị về các giải pháp cấp bách của ngành ngân hàng nhằm tăng cường phòng, chống và khắc phục khó khăn do tác động của dịch bệnh Covid -19; Thông tư số 05/2020/TT-NHNN quy định về tái cấp vốn đối với Ngân hàng Chính sách xã hội theo Quyết định 15/2020/QĐ-TTg quy định về thực hiện chính sách hỗ trợ người dân gặp khó khăn do đại dịch Covid – 19...

Thứ hai, có chính sách hỗ trợ các ngân hàng. Tình trạng khẩn cấp xảy ra sẽ gây ra những tác động tiêu cực đến tất cả xã hội, kinh tế đất nước và các ngân hàng không phải là ngoại lệ. Bởi vì khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp thì hoạt động sản xuất, kinh doanh

---

³⁰ Trần Thủy, Cơ hội lớn đẩy mạnh phổ cập thanh toán không dùng tiền mặt, <https://vietnamnet.vn/vn/kinh-doanh/dau-tu/covid-19-co-hoi-vang-pho-cap-thanh-toan-khong-dung-tien-mat-625545.html> 20/03/2020

sẽ phần lớn sẽ bị đình trệ, trong khi đó có rất nhiều các tổ chức, cá nhân trong xã hội tiến hành hoạt động sản xuất kinh doanh, tiêu dùng bằng vốn vay từ các ngân hàng. Do đó, khi những khách hàng vay vốn này gặp khó khăn họ sẽ không có tiền để hoàn trả gốc và lãi đúng hạn cho ngân hàng, các khoản vay của họ rất có thể thành các khoản nợ xấu, nợ khó đòi của các ngân hàng. Trong khi vốn kinh doanh của ngân hàng phần lớn là vốn huy động từ tiền gửi của công chúng nên khả năng thanh khoản của các ngân hàng lúc này sẽ gặp khó khăn, hoạt động kinh doanh sẽ bị ảnh hưởng nghiêm trọng. Trên thực tế, ở Việt Nam, dù chưa tuyên bố tình trạng khẩn cấp, nhưng dịch bệnh Covid – 19 đã làm giảm thu nhập của các ngân hàng khoảng 12.268 tỷ đồng với 2 cấu phần chính: Một là, giảm thu nhập từ lãi do tín dụng tăng trưởng thấp. Với mức tăng trưởng tín dụng năm 2020 khoảng 11%, tổng dư nợ tín dụng của hệ thống thấp so mục tiêu (14%) là 245.862 tỷ đồng; dư nợ bình quân thấp so mục tiêu là 221.276 tỷ đồng; NIM cho vay bình quân ước tính thậm trọng khoảng 2,5%/năm (theo World Bank năm 2019 khoảng 2,7%). Khi đó, mức giảm thu nhập do yếu tố này là 5.532 tỷ đồng; Hai là, tăng trích lập dự phòng rủi ro tín dụng do nợ xấu tăng, theo Ngân hàng nhà nước Việt Nam, với kịch bản dịch Covid-19 tại Việt Nam được kiểm soát trong quý 2, tỷ lệ nợ xấu cuối năm 2020 là 3,7%³¹. Tuy nhiên, với vai trò “trạm trung chuyển” vốn, các ngân hàng vẫn sẽ phải thực hiện vai trò cung ứng vốn cho nền kinh tế với lãi suất thấp để duy trì sự ổn định, khôi phục hoạt động sản xuất, kinh doanh cho các tổ chức, cá nhân trong xã hội. Chính vì vậy, để các ngân hàng có thể thực hiện tốt vai trò của mình, nhà nước cần có những chính sách để hỗ trợ vốn cho các ngân hàng thông qua các gói cứu trợ kinh tế, hoặc giảm phí, thuế... cho các ngân hàng. Trên thực tế khi tình trạng khẩn cấp xảy ra các quốc gia đều có những gói cứu trợ nền kinh tế và được giải ngân thông qua các ngân hàng để hỗ trợ nền kinh tế duy trì sự ổn định, khôi phục hoạt động và phát triển. Ví dụ: Ở các quốc gia đã tuyên bố tình trạng khẩn cấp do đại dịch Covid – 19 như Mỹ, ngày 3/3/2020, FED thông báo hạ 0,5% lãi suất tham chiếu, về quanh 1 - 1,25%, quyết định được đưa ra dù chưa tới phiên họp định kỳ. Còn Ngân hàng Trung ương Nhật Bản khẳng định sẽ tung biện pháp chống nguy cơ suy thoái do dịch bệnh³². Ở Việt Nam, dù chưa công bố tình trạng khẩn cấp nhưng trước những ảnh hưởng tiêu cực của đại dịch Covid – 19, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam đã tái cấp vốn đến 16.000 tỷ đồng (mười sáu nghìn tỷ đồng)³³ cho Ngân hàng Chính sách xã hội để cho người sử dụng lao động vay trả lương ngừng việc theo Quyết định số 15/2020/QĐ-TTg ngày 24 tháng 4 năm 2020 của Thủ tướng Chính phủ quy định về việc thực hiện các chính sách hỗ trợ người dân gặp khó khăn do đại dịch Covid-19 (sau đây gọi là tái cấp vốn)³⁴.

³¹ Thanh Hải, Dịch Covid-19 tác động như thế nào đến thu nhập của ngành Ngân hàng năm 2020, <http://thitruongtaichinhthiente.vn/dich-covid-19-tac-dong-nhu-the-nao-den-thu-nhap-cua-nganh-ngan-hang-nam-2020-27330.html> 21/04/2020

³² PGS, TS. Đào Minh Phúc, Nỗ lực của ngành Ngân Hàng chung tay ứng phó với tác động của dịch Covid-19, http://tapchinganhang.gov.vn/no-luc-cua-nganh-ngan-hang-chung-tay-ung-pho-voi-tac-dong-cua-dich-covid-19.htm?fbclid=IwAR3yM-Sicgbv9OfX_Joh4wY20nvFkZSVPrsTzHGlnJbx8plBaZQII53gyg4 , 09/04/2020

³³ Điều 2 Thông tư số 05/2020/TT-NHNN quy định về tái cấp vốn đối với Ngân hàng Chính sách xã hội theo Quyết định 15/2020/QĐ-TTg quy định về thực hiện chính sách hỗ trợ người dân gặp khó khăn do đại dịch Covid – 19

³⁴ Xem thêm Điều 1 Thông tư số 05/2020/TT-NHNN quy định về tái cấp vốn đối với Ngân hàng Chính sách xã hội theo Quyết định 15/2020/QĐ-TTg quy định về thực hiện chính sách hỗ trợ người dân gặp khó khăn do đại dịch Covid – 19

3.2. Đối với các ngân hàng

Tình trạng khẩn cấp xảy ra sẽ tác động tiêu cực đến hoạt động và đặc biệt là kết quả kinh doanh của hệ thống ngân hàng, tuy nhiên không thể vì thế mà các ngân hàng quên đi vai trò của mình trong việc duy trì, khôi phục, phát triển nền kinh tế. Bởi vì chỉ khi tình hình kinh tế - xã hội được ổn định, phát triển thì các ngân hàng mới có thể ổn định và phát triển. Để thực hiện tốt vai trò của mình khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp, các ngân hàng cần thực hiện một số biện pháp sau:

Thứ nhất, duy trì hoạt động bình thường. Vì đặc thù là chủ thể giữ tiền trong xã hội, cung cấp dịch vụ thiết yếu cho người dân nên khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp thì các ngân hàng vẫn phải duy trì hoạt động bình thường để phục vụ người dân. Trong đó, đặc biệt chú ý đến việc khuyến khích khách hàng sử dụng nhiều hơn sản phẩm số, thanh toán qua tài khoản. Bởi đây là biện pháp cực kỳ cần thiết để đảm bảo sự an toàn, thuận lợi trong sinh hoạt cho người dân và toàn xã hội trong tình trạng khẩn cấp nhất là khi người dân bị hạn chế đi lại trong tình trạng khẩn cấp. Mặt khác, chỉ khi ngân hàng duy trì hoạt động bình thường thì người dân mới có lòng tin để tiếp tục gửi tiền vào ngân hàng, thực hiện các giao dịch qua tài khoản ngân hàng, đem lại lợi nhuận và tiền đề hoạt động cho các ngân hàng. Trong thực tế khi tình trạng khẩn cấp xảy ra, các ngân hàng ở các quốc gia đều duy trì việc mở cửa phục vụ công chúng như: Ở Nhật Bản, các ngân hàng thông báo vẫn tiếp tục cung cấp các dịch vụ thiết yếu khi Chính phủ Nhật Bản tuyên bố tình trạng khẩn cấp do dịch bệnh Covid – 19 vào ngày 07 tháng 4 năm 2020³⁵; Tương tự ở Thái Lan các ngân hàng, tổ chức tín dụng... vẫn tiếp tục mở cửa khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp do dịch bệnh Covid – 19³⁶...

Thứ hai, thực hiện nghiêm túc các chỉ đạo từ Ngân hàng trung ương. Ngân hàng trung ương của các quốc gia là cơ quan quản lý thị trường tiền tệ của quốc gia, các chính sách ngân hàng trung ương đưa ra luôn đảm bảo nguyên tắc cân bằng giữa đảm bảo an toàn cho hoạt động của các ngân hàng, hệ thống thanh toán quốc gia; ổn định giá trị đồng tiền và góp phần phát triển nền kinh tế. Do đó, để đảm bảo an toàn trong hoạt động của mình cũng như đóng góp vào việc ổn định, khôi phục và phát triển kinh tế đất nước trong và sau tình trạng khẩn cấp, các ngân hàng cần tuyệt đối tuân thủ những chính sách chỉ đạo của Ngân hàng trung ương. Ví dụ: Ở Việt Nam, trước những tác động tiêu cực của dịch bệnh Covid -19, các ngân hàng luôn nghiêm túc thực hiện những chính sách chỉ đạo của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam để hệ thống ngân hàng vừa ổn định vừa đóng góp vai trò của mình trong việc nhanh chóng ổn định, khôi phục và phát triển kinh tế đất nước. Như để thực hiện chỉ đạo của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam trong Thông tư số 01/2020/TT-NHNN ngày 13 tháng 3 năm 2020 Quy định về việc tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài cơ cấu lại thời hạn trả nợ, miễn, giảm lãi, phí, giữ nguyên nhóm nợ nhằm hỗ trợ khách hàng chịu ảnh hưởng do dịch Covid – 19, các ngân hàng đã có hàng loạt các chính sách như: Vietcombank giảm lãi suất đồng loạt trên toàn hệ thống dù 80% dư nợ tại ngân hàng này bị ảnh hưởng bởi Covid-19 đã được giảm lãi suất; Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam (Agribank) đã triển khai gói hỗ trợ cho các doanh nghiệp

³⁵ https://www.boj.or.jp/en/announcements/release_2020/rel200408a.htm/ 08/04/2020

³⁶ Anukul, Banks stay open during state of emergency, <https://thethaiger.com/coronavirus/banks-stay-open-during-state-of-emergency>, 26-03-2020

bằng gói 100.000 tỷ đồng, lãi suất giảm so với lãi suất cho vay thông thường từ 0,5 đến 2,1%; Ngân hàng thương mại cổ phần Công thương Việt Nam (VietinBank) công bố giảm lãi suất, hỗ trợ tín dụng, trong đó, xác định rõ một số lĩnh vực thiết yếu và mức độ giảm lãi suất cao nhất có thể như điện, nước sinh hoạt, doanh nghiệp sản xuất vật tư y tế, thiết bị y tế, các thuốc chữa bệnh... có thể giảm từ 2-2,5%/năm. Với các đối tượng còn lại, VietinBank xem xét tùy theo mức độ ảnh hưởng của doanh nghiệp đó để giảm từ 0,5-1,5%³⁷...

Thứ ba, thực hiện một số biện pháp để giảm tác động tiêu cực từ tình trạng khẩn cấp. Các biện pháp có thể kể đến như: Xác định, tính toán mức độ ảnh hưởng của tình trạng khẩn cấp đối với lợi nhuận và vốn; đa dạng hóa nguồn thu để giảm rủi ro khi cơ cấu thu nhập còn tập trung vào tín dụng, bù đắp phần giảm để cập nhật kế hoạch kinh doanh phù hợp; Hạn chế rủi ro tín dụng, nợ xấu thông qua: nắm bắt kịp thời và bám sát các lĩnh vực/khu vực/khách hàng có nguy cơ và rủi ro cao do ảnh hưởng từ tình trạng khẩn cấp; rà soát lại tổng thể danh mục, quy trình, hệ thống xếp hạng tín dụng và điều chỉnh/áp dụng các biện pháp giảm thiểu rủi ro cần thiết; Rà soát, phác thảo các biện pháp để giảm chi phí phù hợp³⁸...

3.3. Đối với khách hàng

Thứ nhất, đối với khách hàng gửi tiền và sử dụng các dịch vụ thanh toán qua ngân hàng. Để các ngân hàng có thể thực hiện tốt vai trò của mình trong tình trạng khẩn cấp thì cũng rất cần sự hợp tác của khách hàng – những đối tác của ngân hàng. Theo đó, khi khách hàng đã đặt niềm tin vào ngân hàng để gửi vốn của mình thì khi tình trạng khẩn cấp xảy ra, khách hàng cũng cần tiếp tục giữ niềm tin đó bởi ngân hàng vẫn là kênh giữ tiền an toàn cho khách hàng. Hơn nữa, khách hàng cũng cần tích cực sử dụng tiền gửi cho dịch vụ mà ngân hàng cung cấp – dịch vụ thanh toán. Điều này sẽ mang lại nhiều thuận lợi trong việc mua bán hàng hóa, dịch vụ của khách hàng nhất là trong điều kiện của tình trạng khẩn cấp, khi nhiều biện pháp đặc biệt có cả những biện pháp hạn chế quyền đi lại của khách hàng được áp dụng. Đồng thời, khách hàng cũng cần ý thức được việc gửi tiền, thanh toán qua ngân hàng cũng là cách để mỗi cá nhân, tổ chức đóng góp một phần công, của vào giúp đất nước sớm vượt qua tình trạng khẩn cấp.

Thứ hai, đối với khách hàng vay vốn. Nghĩa vụ quan trọng, cơ bản nhất của khách hàng vay vốn ngân hàng là hoàn trả cả gốc và lãi đúng hạn. Khi đất nước trong tình trạng khẩn cấp, việc thực hiện nghĩa vụ này càng trở lên quan trọng hơn bao giờ hết để đảm bảo sự lưu thông của dòng vốn. Do đó, dù hoạt động sản xuất, kinh doanh gặp khó khăn, bị đình trệ, thì khách hàng vay vốn cũng cần áp dụng các biện pháp thích hợp, tiến hành hạch toán kinh tế, tìm hướng đi phù hợp cho hoạt động của mình để thực hiện nghĩa vụ trả gốc và lãi cho ngân hàng. Từ đó, hoàn thành nghĩa vụ mình đã cam kết với ngân hàng, thúc đẩy ngân hàng thực hiện vai trò “trạm trung chuyển vốn” trong tình hình khẩn cấp, ngược lại,

---

³⁷ Huy Thắng, Thống đốc: Ngân hàng phải khẩn trương gỡ vướng hỗ trợ thiệt hại do COVID-19, <http://baohinhphu.vn/Kinh-te/Thong-doc-Ngan-hang-phai-khan-truong-go-vuong-ho-tro-thiet-hai-do-COVID19/393807.vgp>, 22/04/2020

³⁸ Thanh Hải, Dịch Covid-19 tác động như thế nào đến thu nhập của ngành Ngân hàng năm 2020, <http://thitruongtaichinhviente.vn/dich-covid-19-tac-dong-nhu-the-nao-den-thu-nhap-cua-nganh-ngan-hang-nam-2020-27330.html> 21/04/2020

khi khách hàng hoàn thành nghĩa vụ hoàn vốn thì cũng mở cho khách hàng cơ hội tiếp cận vốn ngân hàng trong các dự án sản xuất, kinh doanh sau này.

Tóm lại, các hoạt động kinh doanh của ngân hàng là nhận tiền gửi, cấp tín dụng, thanh toán qua tài khoản có vai trò vô cùng quan trọng trong việc duy trì sự ổn định, khôi phục và phát triển kinh tế, bảo đảm sự thuận lợi trong đời sống người dân trong và sau khi đất nước ở tình trạng khẩn cấp. Để các ngân hàng có thể phát huy được hết vai trò của mình thì cần có các biện pháp tổng hợp đến từ cơ quan quản lý nhà nước, bản thân các ngân hàng và cả khách hàng của ngân hàng. Trong đó vai trò chủ đạo nhất thuộc về cơ quan nhà nước với việc xây dựng, triển khai các chính sách kịp thời để chỉ đạo các ngân hàng và đưa ra những hỗ trợ cần thiết đối với các ngân hàng với mục tiêu vừa bảo đảm sự ổn định của hệ thống ngân hàng vừa giúp ngành ngân hàng thực hiện vai trò duy trì, khôi phục và phát triển kinh tế đất nước trong và sau tình trạng khẩn cấp./.

Danh mục tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Ngọc Lương, Pháp luật điều chỉnh hoạt động cấp tín dụng của ngân hàng thương mại ở Việt Nam, Luận án tiến sĩ luật học, Đại học Luật Hà Nội, 2017;
2. Nguyễn Thị Thúy, Hoàn thiện cơ chế quản lý hoạt động thanh toán qua các tổ chức cung ứng dịch vụ thanh toán ở Việt Nam, Luận án tiến sĩ kinh tế, Đại học Kinh tế quốc dân, 2012;
3. Nguyễn Thị Thúy Vân, Pháp luật về huy động vốn bằng hình thức nhận tiền gửi của ngân hàng thương mại ở Việt Nam, Luận văn thạc sĩ luật học, Đại học Quốc gia Hà Nội, 2014